

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA w ŁODZI**
ul. Piotrkowska 120
90-006 Łódź
tel. (42) 636 36 89, fax (42) 636 07 12
e-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO 61- 13(14)10/AB

Łódź, dnia 22 października 2010 r.

DECYZJA Nr RŁO 30/2010

- I.** Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Przedsiębiorstwu Komunalnemu Sp. z o.o. w Zelowie

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działanie Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Zelowie, polegające na stosowaniu w obrocie z udziałem konsumentów wzorca umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków „Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków” zawierającego postanowienie: „*W przypadku niesprawności wodomierza głównego, łączną ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie sześciu miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności tego wodomierza, a gdy nie jest to możliwe, na podstawie średniego zużycia wody w roku poprzednim i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.*”, którego treść stoi w sprzeczności z § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886) **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 27 sierpnia 2010 r.**

- II.** Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

(Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Przedsiębiorstwu Komunalnemu Sp. z o.o. w Zelowie

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działanie Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Zelowie, polegające na stosowaniu w obrocie z udziałem konsumentów:

1. wzorca umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków „Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków” zawierającego postanowienie: *„Przedsiębiorstwo ma prawo odciąć dostawę wody do nieruchomości lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, zawiadamiając na co najmniej 20 dni wcześniej powiatowego inspektora sanitarnego, burmistrza oraz Odbiorcę jeżeli: (...) stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie wodomierza (...)”*, którego treść stoi w sprzeczności z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858, ze zm.);
2. wzorca umowy o prowadzenie odczytów i rozliczeń „Umowa o prowadzenie odczytów i rozliczeń Nr...” zawierającego postanowienie: *„W przypadku naruszenia przez Korzystającego z lokalu obowiązków określonych w § 3 niniejszej umowy, Przedsiębiorstwo może odciąć dostawę wody do lokalu”*, którego treść stoi w sprzeczności z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858, ze zm.)

i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 27 sierpnia 2010 r.

III. Na podstawie art. 27 ust. 4 w związku z art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Przedsiębiorstwu Komunalnemu Sp. z o.o. w Zelowie

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się środek usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w postaci obowiązku doprowadzenia, w terminie **do dnia 31 grudnia 2010 r.** do zgodności z prawem treści obowiązujących umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków oraz do umów o prowadzenie odczytów i rozliczeń w zakresie naruszeń określonych w punkcie I i II niniejszej decyzji.

IV. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887)

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

1. nakłada się na Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Zelowie karę pieniężną w wysokości 1.696 zł. (słownie: jeden tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt sześć złotych) z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, płatną do budżetu państwa;
2. nakłada się na Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Zelowie karę pieniężną w wysokości 1.696 zł. (słownie: jeden tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt sześć złotych) z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punktach II.1 i II.2 sentencji niniejszej decyzji, płatną do budżetu państwa.

V. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 wyżej wymienionej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do jej art. 33 ust. 6 i § 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887)

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

postanawia się obciążyć Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Zelowie kosztami opisanego na wstępie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i zobowiązuje się tego przedsiębiorcę do ich zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w kwocie 16,95 zł. (słownie: szesnaście złotych 95/100).

Uzasadnienie

W toku postępowania wyjaśniającego RŁO-400-6/10 Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - zwany dalej: „Prezesem Urzędu” – ustalił, że są podstawy do podejrzenia, iż Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Zelowie (zwane dalej: „Przedsiębiorstwem Komunalnym Sp. z o.o.”) stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów polegające na stosowaniu w obrocie z udziałem konsumentów umów zawieranych na podstawie wzorców umów zawierających postanowienia, których treść stoi w sprzeczności z przepisami ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.) – zwanej dalej: „ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków” - i wydanym na jej podstawie rozporządzeniem Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886) – zwanym dalej: „rozporządzeniem w sprawie określenia taryf”.

W związku z powyższym, w dniu 30 czerwca 2010 r. Prezes Urzędu wszczął postępowanie w sprawie stosowania przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. praktyk

naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na stosowaniu w obrocie z udziałem konsumentów:

- wzorca umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zawierającego postanowienie: „*W przypadku niesprawności wodomierza głównego, łączną ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie sześciu miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności tego wodomierza, a gdy nie jest to możliwe, na podstawie średniego zużycia wody w roku poprzednim i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.*”, którego treść stoi w sprzeczności z § 18 ust. 1 rozporządzenia w sprawie określenia taryf,
- wzorca umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zawierającego postanowienie: „*Przedsiębiorstwo ma prawo odciąć dostawę wody do nieruchomości lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, zawiadamiając na co najmniej 20 dni wcześniej powiatowego inspektora sanitarnego, burmistrza oraz Odbiorcę jeżeli: (...) stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie wodomierza (...)*”, którego treść stoi w sprzeczności z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- wzorca umowy o prowadzenie odczytów i rozliczeń zawierającego postanowienie: „*W przypadku naruszenia przez Korzystającego z lokalu obowiązków określonych w § 3 niniejszej umowy, Przedsiębiorstwo może odciąć dostawę wody do lokalu*”, którego treść stoi w sprzeczności z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,

co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) - zwanej dalej: „ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów” (dowód: karta Nr 1).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w piśmie L.dz. 263/2010 z dnia 10 sierpnia 2010 r. poinformowało Prezesa Urzędu, że sporządziło aneksy do umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków oraz do umowy o prowadzenie odczytów i rozliczeń, które zmieniają kwestionowane zapisy w taki sposób, aby pozostawały one w zgodzie z obowiązującymi przepisami (dowód: karta nr 44). Do pisma Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. załączyło aneks do umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, w którym w miejsce postanowienia dotyczącego sposobu ustalania ilości pobranej wody w przypadku niesprawności wodomierza głównego została wprowadzona treść zgodna z § 18 ust. 1 rozporządzenia w sprawie określenia taryf (dowód: karta Nr 45), a postanowienie naruszające art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków zostało skreślone (dowód: karta Nr 46). W aneksie do umowy o prowadzenie odczytów i rozliczeń kwestionowane postanowienie zostało zmienione w ten sposób, że uprawnia do odcięcia wody tylko w przypadkach określonych w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (dowód: karta Nr 47). Zarządzeniem Nr 4/2010 Prezesa Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. został wprowadzony do stosowania od dnia 27 sierpnia 2010 r. nowy wzorzec umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków oraz nowy wzorzec o prowadzenie odczytów i rozliczeń (dowód: karta Nr 56). W nowym wzorcu umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków nie ma postanowienia naruszającego art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (dowód: karta Nr 57 verte), a w miejsce postanowienia dotyczącego sposobu ustalania ilości pobranej wody w przypadku niesprawności wodomierza głównego została wprowadzona treść zgodna z § 18 ust. 1 rozporządzenia w sprawie określenia taryf (dowód: karta Nr 57 verte). Katalog przypadków odcięcia dostaw wody przez Przedsiębiorstwo

Komunalne Sp. z o.o. określony w nowym wzorcu umowy o prowadzenie odczytów i rozliczeń nie wykracza poza katalog zawarty w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (dowód: karta Nr 58 verte).

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. jest przedsiębiorcą wpisanym do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem 0000060936, prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XX Wydział Krajowego Rejestru Sądowego (dowód: karty Nr 27 - 30). Zgodnie z przedstawionym aktualnym odpisem z rejestru przedsiębiorców przedmiot działalności Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. obejmuje m.in.: pobór, oczyszczanie i rozprowadzanie wody, odprowadzanie ścieków. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. prowadzi na terenie miasta i gminy Żelów w oparciu o Decyzję Burmistrza Żelowa z dnia 29 listopada 2002 r. (dowód: karty Nr 33 - 35).

Realizacja dostaw wody ma miejsce za pośrednictwem sieci wodociągowej o długości 148,9 km, która dociera do 2205 odbiorców, zaś ścieki odbierane są poprzez sieć kanalizacyjną o długości 31,7 km od 1104 dostawców (dowód: karta Nr 4 verte). Na terenie gminy i miasta Żelów konsumenci ubiegający się o przyłączenie do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej nie mają możliwości dokonania w tym zakresie wyboru innego przedsiębiorcy, który świadczyłby usługi substytucyjne względem usług oferowanych przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.

W ramach prowadzonej działalności związanej ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i zbiorowym odprowadzaniem ścieków Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. zawiera z konsumentami będącymi odbiorcami wody i dostawcami ścieków pisemne umowy na podstawie obowiązującego od czerwca 2006 roku wzorca umowy pn. „Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków” (dowód: karta Nr 6), zaś z konsumentami zamieszkującymi w budynkach wielolokalowych w oparciu o stosowany od listopada 2004 roku wzorzec pn. „Umowa o prowadzenie odczytów i rozliczeń Nr ... ” (dowód: karta Nr 10). Są to umowy adhezyjne tożsame co do treści i numeracji postanowień z wyżej wymienionymi wzorcami umów.

§ 10 stosowanego przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. wzorca umowy pn. „Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków” brzmiał: *„W przypadku niesprawności wodomierza głównego, łączną ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie sześciu miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności tego wodomierza, a gdy nie jest to możliwe, na podstawie średniego zużycia wody w roku poprzednim i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.”* (dowód: karta Nr 6 verte).

§ 18 ust. 1 rozporządzenia w sprawie określenia taryf – brzmi: *„W przypadku stwierdzenia nieprawidłowego działania wodomierza głównego ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności działania wodomierza, a gdy nie jest to możliwe – na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza”.*

§ 11 ust. 1 pkt 4 stosowanego przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. wzorca umowy pn. „Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków” brzmiał: *„Przedsiębiorstwo ma prawo odciąć dostawę wody do nieruchomości lub zamknąć przyłącze*

kanalizacyjne, zawiadamiając na co najmniej 20 dni wcześniej powiatowego inspektora sanitarnego, burmistrza oraz Odbiorcę jeżeli: (...) stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie wodomierza (...)” (dowód: karty Nr 6 verte).

§ 7 pkt 7 stosowanego przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. wzorca umowy pn. „Umowa o prowadzenie odczytów i rozliczeń Nr ...” brzmiał: „W przypadku naruszenia przez korzystającego z lokalu obowiązków określonych w § 3 niniejszej umowy, Przedsiębiorstwo może odciąć dostawę wody do lokalu” (dowód: karta Nr 10 verte). Zaś do obowiązków określonych w § 3 należą:

- terminowe regulowanie należności związanych z realizacją niniejszej umowy;
 - montaż, utrzymanie i wymiana wodomierza-podlicznika,
 - natychmiastowe powiadomienie Przedsiębiorstwa o niesprawności lub uszkodzeniu wodomierza-podlicznika oraz o zerwaniu plomb,
 - umożliwienie uprawnionym przedstawicielom Przedsiębiorstwa wstępu do lokalu
- (dowód: karta Nr 10).

Art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków brzmi: „Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne jeżeli:

- 1) przyłącze wodociągowe lub przyłącze kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;
- 2) odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrotowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;
- 3) jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;
- 4) został stwierdzony nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.”.

W toku postępowania Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. opracowało i przedłożyło Prezesowi Urzędu aneksy do zawartych umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków i umów o prowadzenie odczytów i rozliczeń, zmieniając w nich kwestionowane przez Prezesa Urzędu zapisy, w sposób następujący:

1. W aneksie do umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków informowało odbiorców, że:
 - postanowienie zamieszczone dotychczas w § 10 wzorca umowy pn. „Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków” otrzymuje brzmienie: „W przypadku niesprawności wodomierza głównego, łączną ilość pobranej wody ustala się według zasad określonych w § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886)” (dowód: karta Nr 45);
 - postanowienie zamieszczone dotychczas w § 11 ust. 1 pkt 4 wzorca umowy pn. „Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków” zostało wykreślone z umowy (dowód: karta Nr 46).
2. W aneksach do umów o prowadzenie odczytów i rozliczeń informowało odbiorców, że treść § 7 pkt 7 tej umowy otrzymuje brzmienie: „Przedsiębiorstwo może odciąć dostawę wody do

lokalu w przypadku, gdy:

- 1) Odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty,
- 2) Został stwierdzony nielegalny pobór wody, przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach." (dowód: Nr 47).

Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. poinformowało również, że rozpoczęło aneksowanie umów (dowód: karty Nr 51-54).

Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. od dnia 27 sierpnia 2010 r. wprowadziło do stosowania nowy wzorzec umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków oraz nowy wzorzec umowy o prowadzenie odczytów i rozliczeń (dowód: karta Nr 56), które stanowią podstawę do zawierania umów z konsumentami. We wzorcu tym postanowienie dotyczące sposobu ustalania ilości pobranej wody w przypadku niesprawności wodomierza głównego jest zgodne z § 18 ust. 1 rozporządzenia w sprawie określenia taryf (dowód: karta Nr 57 verte), postanowienie dotyczące możliwości odcięcia dostaw wody i zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego otrzymało brzmienie zgodne z treścią art. 8 ust. 1 pkt 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (dowód: karta Nr 57 verte).

W 2009 r. przychód Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. wyniósł (tajemnica przedsiębiorcy) zł. (dowód: karty Nr 41-43).

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w ustawie jest zatem, aby działania przedsiębiorców – którym zarzucono naruszenie jej przepisów – stanowiły potencjalne zagrożenie interesu publicznego, nie zaś jednostki lub grupy.

Ustawa zatem, w odniesieniu do przedsiębiorców chroni konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów ich interesy, jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym.

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem działania Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. nie były ograniczone do określonych odbiorców lub ich grupy. Dotyczyły wszystkich aktualnych i potencjalnych odbiorców wody i dostawców ścieków na terenie miasta i gminy Zelów przyłączonych lub ubiegających się o przyłączenie do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej.

W tym stanie rzeczy uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad I. sentencji niniejszej decyzji

W przedmiotowym postępowaniu Prezes Urzędu postawił Przedsiębiorstwu Komunalnemu Sp. z o.o. zarzut stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na stosowaniu w obrocie z udziałem konsumentów wzorca umowy

o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zawierającego postanowienie, którego treść stoi w sprzeczności z przepisami wydanego na podstawie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków rozporządzenia w sprawie określenia taryf, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 ww. ustawy, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy.

Tym samym dla stwierdzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest wykazanie kumulatywnego spełnienia trzech przesłanek:

- 1) działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy,
- 2) noszące znamiona bezprawności,
- 3) godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1)

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, a także: (a) osobę fizyczną, osobę prawną, oraz jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, (b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, (c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę, w rozumieniu pkt 4, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13, (d) związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt 2. Natomiast w myśl art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095 ze zm.) - zwanej dalej: „ustawą o swobodzie działalności gospodarczej” - przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. jest spółką prawa handlowego wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000060936. Zgodnie z art. 12 Kodeksu spółek handlowych, będąc spółką kapitałową wpisaną do rejestru posiada osobowość prawną. Nie ulega zatem wątpliwości, iż Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. jest przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz powołanego wyżej art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Tym samym **Prezes Urzędu stwierdził, że pierwsza przesłanka** niezbędna do uznania działań Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. za niezgodne z zawartym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów zakazie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów **została spełniona.**

Ad 2)

Bezprawność jest to sprzeczność zachowania z przepisami prawa oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Pojęcie porządek prawny obejmuje nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, a także nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych określanych jako zasady współżycia społecznego. Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody, czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych. Przy ocenie bezprawności rozważenia wymaga kwestia, czy czyn był zgodny, czy też niezgodny z obowiązującymi zasadami porządku prawnego tj. normami prawa powszechnie obowiązującego a także z nakazami i zakazami wynikającymi z zasad współżycia społecznego.

§ 18 ust. 1 rozporządzenia w sprawie określenia taryf – brzmi: „W przypadku stwierdzenia nieprawidłowego działania wodomierza głównego ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności działania wodomierza, a gdy nie jest to możliwe – na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza”. Przepis ten nakazuje przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu w razie niesprawności wodomierza głównego ustalić ilość pobranej wody, w pierwszej kolejności, na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza głównego.

W razie braku możliwości ustalenia ilości pobranej wody w wyżej opisany sposób, ustawodawca dopuszcza możliwość ustalenia jej na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza. Jednak ostatnie dwa sposoby rozliczania ilości wody w razie niesprawności wodomierza głównego, określone przez ustawodawcę mogą być zastosowane wyjątkowo, w określonym przypadku tj. braku możliwości ustalenia ilości pobranej wody na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza. Taki sposób rozliczenia ilości zużytej wody w razie niesprawności wodomierza jest obowiązkiem przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. W związku z tym, przyjęcie przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne innego sposobu rozliczenia ilości pobranej wody w okresie niesprawności wodomierza jest działaniem bezprawnym.

Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. wbrew przepisowi w razie niesprawności wodomierza głównego ilość pobranej wody może ustalić na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności tego wodomierza, a więc w sposób sprzeczny z § 18 ust. 1 rozporządzenia w sprawie określenia taryf.

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż stosowanie przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. zakwestionowanego w prowadzonym postępowaniu postanowienia jest działaniem bezprawnym. Tym samym **Prezes Urzędu stwierdził, że druga przesłanka niezbędna do uznania działań Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. za niezgodne z zawartym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów została spełniona.**

Ad 3)

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Przepis art. 24 ust. 3 stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem

konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia ze zbiorowym interesem konsumentów wówczas, gdy działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować. Ponadto, godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i na zagrożeniu ich naruszenia. Dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów istotne jest ustalenie, że konkretne działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego adresata, lecz jest kierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Oznacza to, że nie ilość faktycznych, potwierdzonych naruszeń, ale przede wszystkim ich charakter, a w związku z tym możliwość (choćby tylko potencjalna) wywołania negatywnych skutków wobec określonej zbiorowości przesądza o naruszeniu zbiorowego interesu. Takie stanowisko trwale podtrzymuje w swoim orzecznictwie Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (por. wyroki Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 4 lipca 2001 r. sygn. akt XVII Ama 108/00, z dnia 23 lutego 2002 r. sygn. akt XVII Ama 133/2001).

Stosowany przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. wzorzec umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, wykorzystywany jest przy zawieraniu umów m.in. z konsumentami. Stroną takich umów są zarówno wszyscy aktualni, jak i wszyscy przyszli (potencjalni) odbiorcy wody i dostawcy ścieków na terenie miasta i gminy Żelów. Zatem krąg adresatów takiego wzorca jest z góry nieokreślony, nieograniczony. Przy zawieraniu wskazanych umów Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. posługuje się opracowanym przez siebie wzorcem. Swoboda odbiorców wody i dostawców ścieków jest wobec tego ograniczona jedynie do podpisania lub nie podpisania przedłożonej im umowy. W związku z tym wszelkie zawarte w niej bezprawne postanowienia godzą w ich interesy.

Tym samym **Prezes Urzędu stwierdził, że trzecia przesłanka** niezbędna do uznania działań Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. za niezgodne z zawartym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów zakazie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów **została spełniona**.

Z ustaleń dokonanych w niniejszej decyzji wynika, że Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. zaprzestało stosowania kwestionowanego przez Prezesa Urzędu postanowienia poprzez wprowadzenie nowego wzorca umowy, w którym otrzymało ono brzmienie zgodne z treścią § 18 ust. 1 rozporządzenia w sprawie określenia taryf. Nowy wzorzec umowy został wprowadzony do obrotu gospodarczego od dnia 27 sierpnia 2010 r. Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. podjęło również działania zmierzające do wyeliminowania kwestionowanego postanowienia z umów zawartych w oparciu o wzorzec zawierający to postanowienie, które to działania polegają na doręczaniu odbiorcom usług, aneksów wprowadzających zmiany.

W związku z powyższym, **Prezes Urzędu stwierdził, iż Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. zaniechało stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów z dniem 27 sierpnia 2010 r.**

Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nie wydaje się decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 tej ustawy. W takim przypadku, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania, przy czym ciężar udowodnienia okoliczności zaniechania stosowania zarzucanej praktyki spoczywa na przedsiębiorcy.

Wobec spełnienia przesłanek koniecznych do stwierdzenia praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz przesłanek wydania decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania wskazanych w art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **Prezes Urzędu orzekł jak w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji.**

Ad II. sentencji niniejszej decyzji

Kolejnymi z zarzucanych Przedsiębiorstwu Komunalnemu Sp. z o.o. praktyk jest stosowanie wzorca umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków oraz wzorca umowy o prowadzenie odczytów i rozliczeń zawierających postanowienie, którego treść stoi w sprzeczności z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Jak wyżej już wskazano zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, a stosownie do art. 24 ust. 2 ww. ustawy, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy.

Tym samym dla stwierdzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest wykazanie kumulatywnego spełnienia trzech przesłanek:

- 1) działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy,
- 2) noszące znamiona bezprawności,
- 3) godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1) i Ad 3)

Ponieważ w uzasadnieniu pkt. I sentencji niniejszej decyzji zostało wykazane, iż Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. jest przedsiębiorcą, którego działanie godzi w zbiorowe interesy konsumentów, a omawiane w tym punkcie praktyki dotyczą identycznego stanu faktycznego, **Prezes Urzędu stwierdza, że pierwsza i trzecia przesłanka art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zostały spełnione.**

Ad 2)

Jak wskazał Prezes Urzędu w uzasadnieniu pkt. I sentencji decyzji bezprawność to sprzeczność zachowania z przepisami prawa oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi wobec tego o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym, jako całością. Pojęcie porządek prawny obejmuje nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów.

Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w umowach zawieranych zgodnie z obowiązującymi wzorcami umowy zastrzegło sobie prawo do odcięcia dostaw wody i zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego:

- w § 11 ust. 1 pkt 4 wzorca umowy pn. „Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków” w przypadku stwierdzenia celowego uszkodzenia albo pominięcia wodomierza,
- § 7 pkt 7 w związku z § 3 wzorca umowy pn. „Umowa o prowadzenie odczytów i rozliczeń Nr ... ” w przypadku naruszenia obowiązku: terminowego regulowania należności

związanych z realizacją niniejszej umowy, montażu, utrzymania i wymiany wodomierza-podlicznika, natychmiastowego powiadomienia o niesprawności lub uszkodzeniu wodomierza-podlicznika oraz o zerwaniu plomb, umożliwienia uprawnionym przedstawicielom Przedsiębiorstwa wstępu do lokalu.

Punktem wyjścia w ocenie, czy posługiwanie się powyższymi postanowieniami nosi znamiona bezprawności są przepisy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, a w pierwszej kolejności art. 8 ust. 1, który określa, w jakich okolicznościach przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne uprawnione jest do wstrzymania świadczenia usług na rzecz odbiorcy. Przepis ten stanowi, że przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, jeżeli:

- 1) przyłącze wodociągowe lub przyłącze kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;
- 2) odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;
- 3) jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;
- 4) został stwierdzony nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.

Formułując powyższy przepis ustawodawca nie posłużył się sformułowaniem „w szczególności” „na przykład” lub podobnym. Oznacza to, że katalog okoliczności, które stanowią podstawę do wstrzymania między innymi dostaw wody ma charakter zamknięty, który nie może być dowolnie i arbitralnie rozszerzany przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Odcięcie dostaw wody może nastąpić tylko wówczas, gdy wystąpi jedna z przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Przepis ten należy wyklądać ściśle i przyjąć, iż odcięcie wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego jest możliwe jedynie w sytuacjach w nim określonych. Nie ma zatem możliwości rozszerzania podstaw odcięcia lub zamknięcia na inne sytuacje nieokreślone wyraźnie w tym przepisie, niedopuszczalne jest stosowanie analogii.

Ustawodawca wskazał w przepisie, iż jedną z podstaw odcięcia dostaw wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego jest stwierdzenie nielegalnego poboru wody lub nielegalnego odprowadzania ścieków bez zawarcia umowy lub przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych. Tak więc stwierdzenie nielegalnego poboru wody lub nielegalnego odprowadzania ścieków jest warunkiem *sine qua non* zaprzestania świadczenia usług przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. zaś, zastrzegło sobie możliwość odcięcia dostaw wody lub zamknięcia przyłącza wodociągowego już wówczas, gdy stwierdzi celowe uszkodzenie lub pominięcie wodomierza nawet wówczas, gdy nie doszło do poboru wody lub wprowadzenia ścieków do urządzeń kanalizacyjnych, co nie znajduje odzwierciedlenia w przepisach prawa. Tym samym Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. zwalnia się z obowiązku wykazania dwóch przesłanek (tj. uszkodzenie wodomierza i pobór wody), poprzestając na jednej.

Należy nadmienić, iż w celu przeciwdziałania przypadkom uszkodzenia wodomierza, ustawodawca wprowadził sankcję karną. Przepis art. 28 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków stanowi, iż kto uszkadza wodomierz główny, zrywa lub uszkadza plomby umieszczone na wodomierzach podlega karze grzywny do 5.000 zł.

(art. 28 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 28 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków).

Ponadto, przedsiębiorca wodociągowo-kanalizacyjny może dochodzić swoich roszczeń na drodze postępowania cywilnego. Z punktu widzenia prawa cywilnego tego typu działania należy zakwalifikować jako niewykonanie zobowiązania po stronie odbiorcy usługi, co stanowi naruszenie art. 471 i następnych kodeksu cywilnego opisujących konsekwencje niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Nie wyklucza to odpowiedzialności deliktowej za szkodę spowodowaną poprzez uszkodzenie wodomierza.

Nakaz przestrzegania obowiązków nałożonych w § 3 umowy o prowadzenie odczytów i rozliczeń na odbiorców wody zamieszkujących w budynkach wielolokalowych i pobierających wodę w oparciu o tę umowę jest jak najbardziej uzasadniony, ale nie jest dopuszczalna sankcja, jaką ustaliło Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. z tytułu naruszenia obowiązku: terminowego regulowania należności związanych z realizacją niniejszej umowy, montażu, utrzymania i wymiany wodomierza-podlicznika, natychmiastowego powiadomienia o niesprawności lub uszkodzeniu wodomierza-podlicznika oraz o zerwaniu plomb, umożliwienia uprawnionym przedstawicielom Przedsiębiorstwa wstępu do lokalu.

Ustawodawca dopuszcza możliwość odcięcia dostaw wody i zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego dopiero w przypadku nieuiszczenia należności za pełne dwa okresy obrachunkowe i dopiero po wystosowaniu upomnienia w sprawie uregulowania zapłaty, a nie jak to zastrzegło Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w każdym przypadku nieterminowego regulowania należności.

Przepis art. 28 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków stanowi, iż kto nie dopuszcza przedstawiciela przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego do wykonania czynności określonych w art. 7 podlega karze grzywny do 5.000 zł. (art. 28 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 28 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków).

Zaś naruszenie obowiązku utrzymania i wymiany wodomierza-podlicznika, natychmiastowego powiadomienia o niesprawności lub uszkodzeniu wodomierza-podlicznika oraz o zerwaniu plomb należy zakwalifikować jako nienależyte wykonanie zobowiązania po stronie odbiorcy usługi, co stanowi naruszenie art. 471 i następnych kodeksu cywilnego opisujących konsekwencje niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania.

W powyższym kontekście wziąć należy również pod uwagę szczególny charakter usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Woda jest dobrem niezbędnym do egzystencji. Zgodnie z art. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków ustawa ta określa między innymi zasady tworzenia warunków do zapewnienia ciągłości dostaw i odpowiedniej jakości wody oraz zasady ochrony interesów odbiorców usług, z uwzględnieniem wymagań ochrony środowiska i optymalizacji kosztów. Sam ustawodawca wprowadził regulacje, które mają każdemu zapewnić ciągły, nieprzerwany dostęp do wody z uwzględnieniem wymagań ochrony środowiska i optymalizacji kosztów oraz enumeratywnie wymienia przypadki, w których ten dostęp można ograniczyć.

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż stosowanie przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. zakwestionowanych w prowadzonym postępowaniu postanowień jest działaniem bezprawnym. Tym samym **Prezes Urzędu stwierdził, że druga przesłanka** niezbędna do uznania działań Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. za niezgodne z zawartym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów zakazie stosowania praktyk naruszających

zbiorowe interesy konsumentów **została spełniona**.

Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. zaprzestało stosowania kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień poprzez wprowadzenie nowych wzorców umów, w których otrzymały one brzmienie zgodne z treścią art. 8 ust. 1 pkt 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz podjęło czynności zmierzające do usunięcia trwających skutków naruszenia i opracowało aneks do umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków oraz do umów o prowadzenie odczytów i rozliczeń, w których kwestionowane postanowienia zostały zmienione w ten sposób, że uprawniają do odcięcia wody tylko w przypadkach określonych w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Wobec spełnienia przesłanek koniecznych do stwierdzenia praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów określonych w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz przesłanek wydania decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania wskazanych w art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **Prezes Urzędu orzekł jak w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji.**

Ad III. sentencji niniejszej decyzji

W przypadku wydania decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania, stosuje się odpowiednio przepis art. 26 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zgodnie z którym, Prezes Urzędu w decyzji może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. W niniejszej sprawie, Prezes Urzędu uznał za zasadne nałożyć na Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. obowiązek przedłożenia w terminie do dnia 31 grudnia 2010 r. dowodów nadania przekazanych w toku niniejszego postępowania aneksów do zawartych umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków oraz do umów o prowadzenie odczytów i rozliczeń zawartych w oparciu o wzorce umów zawierających postanowienia wskazane w punktach I, II.1 oraz II.2 sentencji decyzji.

Wobec powyższego, **Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III. sentencji niniejszej decyzji.**

Ad IV. sentencji niniejszej decyzji

Zgodnie z art. 106 ust 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z treści powyższego przepisu wynika, iż ww. kara ma charakter fakultatywny, a zatem od Prezesa Urzędu zależy - w ramach uznania administracyjnego – uznanie w decyzji zasadności nałożenia kary pieniężnej wraz z określeniem jej wysokości. Wprawdzie ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów, nie zawiera katalogu przesłanek, od których uzależniona jest decyzja o nałożeniu kary, jednakże art. 111 wskazuje, że przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Ustalając wysokość kary pieniężnej w decyzjach stwierdzających naruszenie zakazów określonych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, należy zatem uwzględnić wagę tego naruszenia, rozmiar skutków stosowanej praktyki ograniczającej konkurencję, bądź praktyki naruszającej zbiorowe interesy

konsumentów, jak również zaistniałe okoliczności obciążające i łagodzące. Oceniając wagę tego naruszenia Prezes Urzędu również miał na względzie jego długotrwałość oraz fakt, iż zakwestionowana praktyka ma miejsce na rynku zmonopolizowanym, na którym konsument nie ma możliwości wyboru alternatywnego dostawcy usług. Ponadto zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu wziął pod uwagę konieczność ustalenia, czy określone w tym przepisie naruszenie dokonane było co najmniej nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę tej przesłanki w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika bezpośrednio z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Należy przyznać, że w zgromadzonym materiale dowodowym nie ma jednoznacznych dowodów wyraźnej intencji Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. naruszenia tych interesów. Zebrane w trakcie niniejszego postępowania wyjaśnienia i informacje mogą zatem wskazywać na wspomniane wyżej nieumyślne działanie. Pomimo tego – jak już wcześniej wskazano – samo stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanej praktyki daje podstawę do nałożenia kary pieniężnej

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu uznał za zasadne nałożenie na Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. kary pieniężnej. Ustalając wymiar kary za stwierdzoną praktykę Prezes Urzędu dokonał w pierwszej kolejności oceny wagi naruszenia, na podstawie której ustalono kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszej kalkulacji kary, a następnie uwzględniając wszystkie okoliczności łagodzące i obciążające odpowiednio modyfikował ustaloną wysokość kwoty bazowej. Podkreślić należy, iż nakładana przez Prezesa Urzędu kara finansowa pełnić powinna funkcje: represyjną, prewencyjną i edukacyjną. Ustalając wymiar kary Prezes Urzędu wziął przede wszystkim pod uwagę funkcję prewencyjną kary, w tym prewencję ogólną. Kara bowiem winna być ustalona tak, aby powstrzymać przedsiębiorcę stosującego praktykę oraz innych przedsiębiorców przed stosowaniem w przyszłości tego typu praktyk w obrocie z konsumentami. Podkreślić należy, iż rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków był już kilkakrotnie badany przez Prezesa Urzędu, o czym świadczą udostępniane na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzje Prezesa Urzędu oraz publikacje prasowe.

W pkt I sentencji decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcu umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, a tym samym w zawieranych umowach postanowienia niezgodnego z przepisem § 18 ust. 1 rozporządzenia w sprawie określenia taryf, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i daje podstawę do nałożenia na Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. kary pieniężnej określonej w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W związku z powyższym określając wymiar kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę, iż stosowane przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. naruszenie zbiorowych interesów konsumentów miało miejsce zarówno na etapie zawierania kontraktu, jak i jego realizacji i polegało na mającym wpływ na treść kontraktu naruszeniu przepisów prawa. Prezes Urzędu uznał, iż poprzez zapis, w którym Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. ustalało inny sposób rozliczenia ilości pobranej wody w okresie niesprawności wodomierza niż określają przepisy, naraża konsumentów na straty finansowe. Oceniając wagę naruszenia Prezes Urzędu miał również na względzie jego długotrwałość (od czerwca 2006 roku) oraz fakt, iż zakwestionowana praktyka miała miejsce na rynku zmonopolizowanym, na którym konsument nie ma możliwości wyboru alternatywnego dostawcy usług.

Podsumowanie wagi wskazanego naruszenia pozwoliło Prezesowi Urzędu na stwierdzenie, iż łącznie, waga naruszenia w przedmiotowej sprawie kształtuje się na poziomie (tajemnica przedsiębiorcy) % przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w 2009 r., tym samym, ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa wynosi (tajemnica przedsiębiorcy) zł.

Dokonując ostatecznego ustalenia wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., Prezes Urzędu dokonał również oceny zaistniałych w niniejszym postępowaniu okoliczności łagodzących.

Prezes Urzędu ustalając karę wziął pod uwagę okoliczność wykazania przez Przedsiębiorcę zaniechania stosowania niedozwolonej praktyki. Po wszczęciu niniejszego postępowania Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. podjęło działania mające na celu doprowadzenie stosowanych wzorców umów do zgodności z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów. W efekcie powyższego z dnia 27 sierpnia 2010 r. Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. wprowadziło wzorzec umowy, który nie zawierał już kwestionowanego postanowienia. Ponadto Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. podjęło również działania zmierzające do wyeliminowania kwestionowanego postanowienia z umów zawartych w oparciu o wzorzec zawierający to postanowienie, poprzez doręczanie odbiorcom usług aneksów wprowadzających zmiany. W związku z powyższym uznać należało, iż Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. niezwłocznie zaniechało stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Powyższe należy poczytać jako okoliczność łagodzącą, tym samym uzasadniającą obniżenie poziomu wymiaru kary o 30%, to jest do kwoty (tajemnica przedsiębiorcy) zł.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes Urzędu postanowił nałożyć na Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. karę w wysokości 1.696 zł (słownie: jeden tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt sześć złotych), co odpowiada (tajemnica przedsiębiorcy) % przychodu Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. osiągniętemu w 2009 r. i równocześnie stanowi około (tajemnica przedsiębiorcy) % kary maksymalnej.

W pkt II sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na stosowaniu we wzorcu umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków oraz we wzorcu umowy o prowadzenie odczytów i rozliczeń postanowień niezgodnych z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, a tym samym w zawieranych umowach, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i daje podstawę do nałożenia na Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. kary pieniężnej określonej w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prezes Urzędu nakładając karę wziął pod uwagę, iż stosowane przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. naruszenia zbiorowych interesów konsumentów mają miejsce zarówno na etapie zawierania kontraktu, jak i jego realizacji i polegają na mającym wpływ na treść kontraktu naruszeniu przepisów prawa. Wpływa to negatywnie na wynikające z przepisów prawa obowiązki stron kontraktu. Prezes Urzędu zważył, iż w wyniku powyższego zachowania sytuacja konsumentów została osłabiona, gdyż uprawnienia Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w zakresie prawa do odcięcia dostaw wody zostały rozszerzone o sytuacje nieprzewidziane w przepisach prawa. Oceniając wagę tego naruszenia Prezes Urzędu również miał na względzie jego długotrwałość oraz fakt, iż zakwestionowana praktyka ma miejsce na rynku zmonopolizowanym, na którym konsument nie ma możliwości wyboru alternatywnego dostawcy

usług.

Podsumowanie wagi wskazanego naruszenia pozwoliło Prezesowi Urzędu na stwierdzenie, iż łącznie, waga naruszenia w przedmiotowej sprawie kształtuje się na poziomie (tajemnica przedsiębiorcy) % przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w 2009 r., tym samym, ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa wynosi (tajemnica przedsiębiorcy) zł.

Dokonując ostatecznego ustalenia wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., Prezes Urzędu dokonał również oceny zaistniałych w niniejszym postępowaniu okoliczności łagodzących.

Prezes Urzędu ustalając karę wziął pod uwagę okoliczność wykazania przez Przedsiębiorcę zaniechania stosowania niedozwolonej praktyki. Po wszczęciu niniejszego postępowania Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. podjęło działania mające na celu doprowadzenie stosowanych wzorców umów do zgodności z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów. W efekcie powyższego z dniem 27 sierpnia 2010 r. Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. wprowadziło wzorce umów, które nie zawierają już kwestionowanych postanowień. Ponadto Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. podjęło również działania zmierzające do wyeliminowania kwestionowanych postanowień z umów zawartych w oparciu o wzorce zawierające te postanowienia, poprzez doręczanie odbiorcom usług aneksów wprowadzających zmiany. W związku z powyższym uznać należało, iż Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. niezwłocznie zaniechało stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Powyższe należy poczytać jako okoliczność łagodzącą, tym samym uzasadniającą obniżenie poziomu wymiaru kary o 30%, to jest do kwoty (tajemnica przedsiębiorcy) zł.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes Urzędu postanowił nałożyć na Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. karę w wysokości 1.696 zł (słownie: jeden tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt sześć złotych), co odpowiada (tajemnica przedsiębiorcy) % przychodu Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. osiągniętemu w 2009 r. i równocześnie stanowi około (tajemnica przedsiębiorcy) % kary maksymalnej.

Zdaniem Prezesa Urzędu tak określone kary za stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wskazanych w pkt I., II.1 oraz II.2 sentencji niniejszej decyzji spełnią zarówno rolę represyjną, jako sankcja i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak i prewencyjną, zapobiegającą ponownemu ich naruszeniu. Nie bez znaczenia jest też ich walor wychowawczy, w tym wymiar ogólny, odstrasżający dla innych przedsiębiorców prowadzących działalność dostaw wody i odbioru ścieków przed stosowaniem w przyszłości tego typu praktyk w obrocie z konsumentami.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt IV sentencji niniejszej decyzji.

Ad V. sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 tej ustawy, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów tejże ustawy, przedsiębiorca lub związek przedsiębiorców, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania. Przedmiotowe postępowanie wykazało, iż Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. dopuściła się stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 ust.

1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z art. 263 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i inne należności świadków i biegłych oraz stron w przypadkach przewidzianych w art. 56 k.p.a., a także koszty spowodowane oględzinami na miejscu, jak również koszty doręczenia pism urzędowych. Kosztami niniejszego postępowania są koszty doręczenia Przedsiębiorstwu Komunalnemu Sp. z o.o. – stronie postępowania pism urzędowych.

W związku z powyższym Prezes Urzędu postanowił obciążyć Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. kwotą zł 16,95 zł (słownie: szesnaście złotych 95/100).

W związku z powyższym **Prezes Urzędu postanowił jak w pkt V sentencji niniejszej decyzji.**

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Przedsiębiorca jest zobowiązany do wpłaty kary pieniężnej w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie: NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Zgodnie z art. 264 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów koszty niniejszego postępowania Przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231 000000 w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

Jednak w przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w pkt IV sentencji niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 264 § 2 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479³² § 1 i 2 k.p.c., przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie tygodniowym od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

*Z upoważnienia
Prezesa
Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury*

Barbara Romańczak-Graca

Otrzymuje:

Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z o.o.

Plac Dąbrowskiego 7

97-425 Żelów